דרשוני כרך א — מדרשי נבָלה

מדרשי נבָלהאשרת מורג

שאלו חכמות: מאי 'נבלה'? נבלה היא אונס:אונס בידי זר, שנאמר 'כִּי־נְבָלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב' (בראשית לד, ז).אונס קבוצתי, שנאמר 'אַל־תַּעֲשׂוּ אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת' (שופטים יט, כג).אונס במשפחה, שנאמר 'אַל־תַּעֲשֶׂה אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת' (שמואל ב' יג, יב).

'רְאֵה יְהוָה כִּי־צַר־לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ לִבִּי בְקִרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ שִׁכְּלָה־חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת' (איכה א, כ)

מאי 'מִחוץ'?'ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ' (בראשית לד, א).אמרו חכמים: 'ותצא', שיצאה מקושטת במלבוש לא ראוי ובשל כך באה על עונשה שנאמר 'ויקח אתה וישכב אתה ויענה' (שם, לד, ב). שאלו להם: האם אמרה 'לא'? האם צעקה? אלא 'כי בשדה מצאה; צעקה... ואין מושיע לה' (דברים כב, כז). מכאן למדו חכמים שאין החוץ בטוח לנערות. מוטב תלמדנה בנות ישראל כי 'כל כבודה בת מלך פנימה' (תהלים מה, יד).

ומאי 'בַּבַּיִת'?מעשה באיש ופילגשו שהגיעו לגבעה. צבא המון רב על הבית שבו לנו וביקש להוציא אליו את האיש. מורא גדול נפל על האיש והאשה. אמרו חכמים: האיש קודם לאשה להחיותו. אמרה האשה: איך אהין לצאת, והרי נאמר 'ותצא דינה וגו'? 'ויחזק האיש בפילגשו ויצא אליהם החוץ וידעו אותה ויתעללו בה כל הלילה עד הבקר וישלחוה כעלות השחר' (שופטים יט, כה).ביקשה אותה אשה להיכנס לתוך הבית ומצאה את הדלת נעולה.'ויקם אדניה בבקר ויפתח דלתות הבית ויצא ללכת לדרכו והנה האשה פילגשו נפלת פתח הבית וידיה על הסף' (שם, יט, כז).

דבר אחר, 'בבית':'ויאמר אמנון הוציאו כל איש מעלי ויצאו כל איש מעליו...ותגש אליו לאכל ויחזק בה ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי' (שמואל ב' יג, ט-יא). אמרה תמר: אחי, חטא הוא לה' שנאמר 'ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ לא תגלה ערותן' (ויקרא יח, ט). ולא שמע אליה. חשבה תמר בלבה, מעשה שמעתי על אשה אחת בגבעה שלא אמרה 'לא'. 'ותאמר לו אל אחי אל תעננו!' (שמואל ב' יג, יב). לא הרפה אמנון ולא הבין פירוש 'אל'. 'ולא אבה לשמע בקולה ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה' (שם, יג, יד).אף על פי כן, ביקשה תמר להישאר בבית ולא לצאת אל החוץ. ולא שמע אליה 'ויאמר שלחו נא את זאת מעלי החוצה ונעל הדלת אחריה' (שם, יג, יז).

לכך נאמר: 'מחוץ שכלה חרב בבית כמות' (איכה א, כ).

שיצאה מקושטת – בראשית רבה פ, א. כל כבודה – על פי ירושלמי, יומא פרק א, הלכה א. האיש קודם לאשה – תוספתא, הוריות ב, ו.